

Tájékoztató összefoglalás a végelszámolási eljárásról, a végelszámoló, a vezető tisztségviselő és a tagok kötelezettségéről, valamint felelősségéről

Jelen összefoglaló a cég jogutód nélküli, önkéntes megszüntetésének menetét, az eljárásban részt vevők feladatait és felelősségét mutatja be, egységes szerkezetben az általános szabályok szerinti és az egyszerűsített végelszámolásra. Az eljárás **adózási és számviteli feladatait** – azok külön szakterületi jellegére tekintettel – nem ez az anyag, hanem a jelen tájékoztató **melléklete** („A végelszámolás adózási és számviteli feladatai”) tartalmazza részletesen.

I. A végelszámolás fogalma és elhatárolása más eljárásoktól

A végelszámolás a cég **jogutód nélküli megszűnésének önkéntes formája**: nem külső kényszer, hanem a tulajdonosok saját elhatározása indítja el. Lényege, hogy a cég számba veszi a vagyonát és a kötelezettségeit, a hitelezőit kielégíti, a fennmaradó vagyont a tagok között felosztja, majd a cégjegyzékből törlik.

Alapfeltétel a fizetőképesség. Végelszámolásnak csak akkor van helye, ha a cég nem fizetéseképtelen, azaz a tartozásait a vagyona előre láthatólag fedezi. Ha ez a feltétel nem áll fenn – vagy az eljárás alatt szűnik meg –, az ügy szükségszerűen felszámolási eljárásba fordul.

Elhatárolás a rokon eljárásoktól:

- **felszámolás** (1991. évi XLIX. törvény): a cég fizetéseképtelen, az eljárást a bíróság rendeli el, a vagyon feletti rendelkezés a felszámolóhoz kerül;
- **kényszer-törlesztés**: a cégbíróság hivatalból, törvényességi felügyeleti eljárás eredményeként, illetve a végelszámolásra nyitva álló határidő eredménytelen eltelte esetén indítja meg;
- **kényszer-végelszámolás**: civil szervezeteknél alkalmazandó eljárás, ahol a szervezet a továbbműködésről és az eljárás megszüntetéséről már nem dönthet;
- **vagyonrendezési eljárás**: a cég törlesztését követően előkerült vagyontárgy sorsának rendezésére szolgál.

A végelszámolás akadályai. Nem határozható el a végelszámolás – illetve a már megindult eljárás nem fejezhető be – többek között akkor, ha a büntetőügyben eljáró bíróság, ügyészség vagy nyomozó hatóság a céget, illetve a cégbíróságot arról értesíti, hogy a céggel szemben büntetőjogi intézkedés alkalmazására kerülhet sor. Ugyancsak kizárt a végelszámolás a cég fizetéseképtelenségét megállapító végzés kézhezvételét követően, és bizonyos szervezeti formáknál a rájuk irányadó külön jogszabály okán (pl. külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe).

II. Jogszabályi környezet

- a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló **2006. évi V. törvény (Ctv.) VIII. fejezete, 94–115/A. §**;
- a Polgári Törvénykönyvről szóló **2013. évi V. törvény (Ptk.)** – a jogi személy jogutód nélküli megszűnésére, a vezető tisztségviselő és a tagok felelősségére vonatkozó szabályok;
- az adózás rendjéről szóló **2017. évi CL. törvény (Art.)** és az adóigazgatási rendtartásról szóló **2017. évi CLI. törvény (Air.)**;
- a számvitelről szóló **2000. évi C. törvény (Számv. tv.)**, különösen a 11. § és a 155. §;
- a végelszámolás számviteli feladatairól szóló **72/2006. (IV. 3.) Korm. rendelet**;
- a cégbejegyzési eljárás és a cégnyilvántartás egyes kérdéseiről szóló **21/2006. (V. 18.) IM rendelet** – az egyszerűsített végelszámolás kötelező iratmintái;
- az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló **2011. évi CLXXV. törvény (Civil tv.) II. fejezete**;
- az illetékekről szóló **1990. évi XCIII. törvény (Itv.)** és a szociális hozzájárulási adóról szóló **2018. évi LII. törvény (Szocho tv.)**;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló **2012. évi C. törvény (Btk.)** – a felelősségi fejezethez;
- a Nemzeti Adó- és Vámhivatal **60. számú információs füzet**e „A végelszámolási eljárás tudnivalói”, hatályos kiadás).

III. A végelszámolás elhatározása

A végelszámolást a cég **legfőbb szerve** (kft.-nél a taggyűlés, zrt.-nél a közgyűlés, bt.-nél és kkt.-nál a tagok gyűlése) jogosult elhatározni, és erről határozatot hozni (**Ctv. 98. § (1) bekezdés**). A határozatnak rendelkeznie kell:

- a cég jogutód nélküli megszűnéséről és a végelszámolás elrendeléséről;
- **a végelszámolás kezdő időpontjáról**, amely nem lehet korábbi, mint maga a határozat kelte;
- a végelszámoló személyéről és díjazásáról – **egyszerűsített végelszámolás esetét kivéve**, ahol végelszámolót nem kell választani;
- szükség szerint a cég vagyoni részesedésével működő jogalanyok, illetve a részvételével működő egyesület, alapítvány sorsáról.

A kezdő időpont meghatározása kiemelt jelentőségű, mert ettől a naptól szűnik meg a vezető tisztségviselő megbízatása, ettől a naptól tolódnak az összes további határidő, és ez a nap határozza meg a számviteli időszakokat is. Gyakorlati szempont, hogy célszerű a kezdő napot az üzleti év első napjára tenni: így a cég éves beszámolója egyben tevékenységet lezáró beszámoló lesz, és nem kell külön könyvviteli zárást készíteni.

Végelszámolónak bárki megválasztható, aki megfelel a vezető tisztségviselővel szemben támasztott törvényi követelményeknek. A végelszámoló – mint vezető tisztségviselő – munkaviszonyban vagy megbízási jogviszonyban is elláthatja a feladatát.

A döntés előtt átgondolandó szempontok:

- általános vagy egyszerűsített végelszámolás mellett dönt-e a tulajdonos (a feltételeket lásd a VII. pontban);
- terheli-e a céget könyvvizsgálati kötelezettség;
- a könyvek részletes áttekintése: az eszközök és források összetétele, a nyitott követelések és kötelezettségek nagysága – az eljárás alatt **minden**, harmadik személlyel szemben fennálló követelést és kötelezettséget rendezni kell;
- van-e vitatott hitelezői igény vagy folyamatban lévő peres eljárás – ezek kizárják az egyszerűsített eljárás befejezését;
- rendezetlen tagi kölcsön, tagi követelés fennállása;
- az adóelőlegek mérséklésére irányuló kérelem indokoltsága a későbbi túlfizetés elkerülése érdekében.

IV. A végelszámoló jogállása és feladatai

A. Jogállás

A **Ctv. 98. § (2) bekezdése** szerint a végelszámolás kezdő időpontjában a cég vezető tisztségviselőjének megbízatása megszűnik, és a kezdő időponttól a cég önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselőjének a **végelszámoló** minősül. Egyszerűsített végelszámolás esetén végelszámoló választására nem kerül sor: a végelszámolót terhelő feladatokat a cég vezető tisztségviselője (tisztségviselői) látja el.

Az adóhatóság előtti eljárásban ez azt jelenti, hogy az adózót terhelő adókötelezettségeket a kezdő időponttól a végelszámoló – egyszerűsített végelszámolásnál a vezető tisztségviselő – teljesíti, és az adózót megillető jogokat is ő gyakorolja. Ennek fontos következménye, hogy **a mulasztási bírságot a NAV nem a céggel, hanem személyesen a végelszámolóval (vezető tisztségviselővel) szemben szabhatja ki** (Art. 12. §). Mentessül a bírság alól, ha bizonyítja, hogy a mulasztásban nem terheli felelősség, az érdekkörén kívül eső ok miatt következett be.

A cég által korábban adott meghatalmazás alapján eljáró képviselő a kezdő időpontot követően csak akkor járhat el, ha a meghatalmazás érvényességéről a végelszámoló az adóhatóságnak nyilatkozik. E nyilatkozat nélkül is érvényes marad a meghatalmazás, ha a meghatalmazást adó törvényes képviselő és a végelszámoló személye azonos (Air. 15. § (7) bekezdés) – ezért egyszerűsített végelszámolásnál a korábbi meghatalmazások az eljárás alatt is érvényesek.

B. A végelszámoló feladatai (Ctv. 103. §)

- a cég vagyoni helyzetének felmérése;

- a cég tevékenységének beszüntetése, a fennálló szerződések megszüntetése, a munkaviszonyok rendezése;
- a cég követeléseinek behajtása, jogainak érvényesítése;
- a cég tartozásainak kiegyenlítése, kötelezettségeinek teljesítése, a bejelentett hitelezői igények kielégítése;
- szükség esetén – főként, ha a tartozások kiegyenlítése ezt kívánja – a vagyoni eszközök értékesítése;
- a számviteli és adójogi bizonylatok, iratok megőrzésének biztosítása a jogszabályban előírt megőrzési időn belül, a cég megszűnését követő időszakra is;
- a fennmaradó cégvagyon felosztása a tagok (részvényesek) között pénzben vagy természetben;
- a cég működésének megszüntetése.

Eljárási mérce: a végelszámolónak úgy kell eljárnia, hogy a végelszámolás alatt álló cég és a **hitelezők érdekeit is mindvégig szem előtt tartsa**. Ennek elmulasztása esetén az okozott kárért a polgári jogi felelősség általános szabályai szerint felelősségre vonható (**Ctv. 99. § (4) bekezdés**) – a részleteket lásd a X. pontban.

V. A korábbi vezető tisztségviselő kötelezettségei a végelszámolás kezdetén

A cég korábbi vezető tisztségviselőjének feladata a végelszámolás kezdő napját követő **30 napon belül (Ctv. 98. § (3) bekezdés)**:

- a) a Számviteli törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó esetében **a végelszámolás kezdő időpontját megelőző nappal, mint mérlegfordulónappal tevékenységet lezáró beszámolót készíteni** (könyvvizsgálatra kötelezett cégnél azt auditáltatni is kell);
- b) a beszámolót **letétbe helyezni és közzétenni**;
- c) a cég iratanyagát a végelszámolónak átadni;
- d) a **tevékenységet lezáró adóbevallásokat** a NAV-hoz benyújtani, továbbá azokkal egyidejűleg benyújtani a megelőző időszakra vonatkozó azon bevallásokat is, amelyek benyújtási határideje még nem járt le.

A 30 napos határidőbe bele kell terveznie a beszámolót elfogadó határozat elkészítését és jóváhagyását is. Az egyes bevallástípusokat és a számviteli részletszabályokat a **melléklet** tartalmazza.

FONTOS!

A vezető tisztségviselő e kötelezettségei akkor is fennállnak, ha a végelszámoló más személy. Elmulasztásuk vagy nem megfelelő teljesítésük egyszerre alapoz meg kártérítési felelősséget, cégbírósi pénzbírságot és – a beszámolóképzés körében – büntetőjogi felelősséget.

VI. Az általános szabályok szerinti (rendes) végelszámolás menete

1. Az eljárás megindítása

A végelszámoló a végelszámolás megindítását **változásbejegyzési kérelemben köteles bejelenteni a cégbíróságnak**; ebben az eljárásban a **jogi képviselő kötelező**. A cégbíróság a változást bejegyzi – a cégnév a végelszámolásra utaló („v. a.”) toldattal egészül ki –, és intézkedik a végelszámolás megindításáról szóló közlemény Céglépcsőben történő közzétételéről. A közlemény tartalmazza a hitelezőknek szóló felhívást is.

2. Hitelezői igénybejelentés

A cég hitelezői a követeléseiket **a végelszámolás megindításának közzétételét követő 40 napon belül** jelenthetik be a végelszámolónak. A bejelentés akkor is szükséges, ha a követeléssel kapcsolatban hatósági vagy bírósági eljárás van folyamatban.

A határidő nem jogvesztő: a követelések az eljárás alatt is, sőt a befejezést és a törlést követően is érvényesíthetők – utóbb azonban már csak a volt tagokkal szemben.

A végelszámoló az igénybejelentésre nyitva álló határidő lejártát követő **15 napon belül** a bejelentett követelésekről **jegyzéket** készít, amelyben a vitatott és a nem vitatott igényeket elkülönítetten tünteti fel, és a jegyzéket a cégbíróságon a cégiratok közé letétbe helyezi (Ctv. 106. §).

3. Nyitó mérleg és korrigált nyitó mérleg

A végelszámoló a tevékenységet lezáró beszámoló mérlegéből **végelszámolási nyitó mérleget** készít. A hitelezői igénybejelentések alapján – ha szükséges – **korrigált nyitó mérleget** is készítenie kell, amelyet a legfőbb szerv elé terjeszt. A korrigált nyitó mérleg lesz a cég valós vagyoni helyzetének alapja.

4. Ha a vagyon nem fedezi a tartozásokat (Ctv. 108. §)

Ha a korrigált nyitó mérleg alapján megállapítható, hogy a cég vagyona a hitelezők követeléseinek fedezetére **már nem elegendő**, a végelszámolónak fel kell hívnia a tagokat (részvényeseket), hogy a hiányzó összeget **30 napon belül** fizessék meg. Erre azok a tagok kötelesek, akiknek helytállási kötelezettsége fennáll.

Ha a felhívás eredménytelen, a végelszámoló haladéktalanul köteles felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelmet előterjeszteni az illetékes bíróságon. Ennek elmulasztása vagy indokolatlan késleltetése a végelszámoló saját vagyoni felelősségét alapozza meg (lásd a X/A/2. pontot).

5. A végelszámolás időtartama alatt

Az eljárás alatt a cég működése korlátozott: a végelszámoló a megszüntetésre irányuló feladatokat végzi, a cég új üzleti tevékenységet érdemben nem folytat. Ha a végelszámolás a megindításának üzleti évében nem fejeződik be, a végelszámoló üzleti évenként köteles a számviteli törvény szerinti beszámolót elkészíteni és letétbe helyezni, továbbá – **amennyiben a legfőbb szerv ezt elrendelte** – tájékoztatót készíteni a cég és az eljárás helyzetéről (Ctv. 104. §).

Végelszámolási kifogás. A végelszámoló jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása ellen az arra jogosultak (így a hitelező, a tag) kifogással élhetnek a cégbíróságnál. A kifogás elbírálása tárgyában hozott érdemi határozat a Cégléletről közzétételre kerül. A folyamatban lévő kifogás önmagában kizárja az egyszerűsített végelszámolás befejezését.

6. Az eljárás időtartama

A végelszámolást **a kezdő időpontjától számított három éven belül be kell fejezni** (Ctv. 105. § (1) bekezdés), és a cég a törlésre irányuló kérelmét is ezen belül köteles a cégbírósághoz benyújtani. Ellenkező esetben **kénysztörlési eljárás** kerül lefolytatásra.

VII. Az egyszerűsített végelszámolás

1. Feltételek

A Ctv. 114. § (1) bekezdése alapján egyszerűsített végelszámolás akkor folytatható le, ha **együttesen** teljesül, hogy

- a cég a Számv. tv. 155. §-a szerinti **könyvvizgálatra nem kötelezett**, és
- a végelszámolást a kezdő időponttól számított **150 napon belül befejezi**.

Az eljárás elhatározását önmagában nem akadályozza, ha a jegyzett tőke (törzstőke) nincs teljes egészében befizetve.

2. A két eljárás közötti főbb eltérések

Szempont	Általános szabályok szerinti	Egyszerűsített
Végelszámoló	meg kell választani	nincs; a vezető tisztségviselő jár el
Megindítás bejelentése	cégbírósághoz, változásbejegyzési kérelemmel	NAV-hoz, 'T201T adatlapon
Jogi képviselő	kötelező	nem kötelező

Szempont	Általános szabályok szerinti	Egyszerűsített
Iratok formája	szabadon szerkeszthető	kötelező iratminta (21/2006. IM rendelet)
Az eljárás határideje	3 év	150 nap
NAV törlési hozzájárulás	legfeljebb 90 nap	30 nap
Korábbi meghatalmazások	végelszámolói nyilatkozat kell	érvényben maradnak

3. Az eljárás menete

- a) A legfőbb szerv határozatot hoz a megszűnésről, az egyszerűsített végelszámolás lefolytatásáról és a kezdő időpontról; végelszámolót nem választ.
- b) A megindítást **nem a cégbírósághoz, hanem a NAV-hoz** kell bejelenteni a 'T201T' adatlapon. A cégbíróság az adóhatóság elektronikus értesítése alapján **automatikusan** jegyzi be a cégnév végelszámolásra utaló toldatát és a kezdő időpontot, majd a Céglőnyben közleményt tesz közzé, amely tartalmazza a hitelezőknek szóló felhívást is.
- c) A hitelezők a közzétételt követő **40 napon belül** jelenthetik be igényüket; azokat a vezető tisztségviselő kezeli.
- d) A vezető tisztségviselőt a kezdő napot követő 30 napon belül ugyanazok a beszámolási és bevallási kötelezettségek terhelik, mint a rendes eljárásban.
- e) A befejezést – a 150 napos határidőn belül – ugyancsak a 'T201T' adatlapon kell bejelenteni a NAV-hoz, **ezzel egyidejűleg** pedig elektronikus úton meg kell küldeni a cégbíróság részére a **jogsabályi iratminta szerint elkészített, elfogadott vagyonfelosztási javaslatot és az azt jóváhagyó határozatot** (Ctv. 111. § (1) és (3) bekezdés, Ctv. 115. § (2) bekezdés).
- f) A NAV a bejelentéstől számított **30 napon belül** elektronikus úton értesíti a cégbíróságot, ha a törlésnek adóigazgatási és társadalombiztosítási szempontból nincs akadálya; ellenkező esetben a törlési akadályról ad tájékoztatást.
- g) A cégbíróság – szabályszerű befejezés esetén – törli a céget a cégjegyzékből.

FONTOS!

Az egyszerűsített végelszámolásra nyitva álló 150 napon belül a befejezésről szóló 'T201T' adatlapot ÉS a cégbíróság részére küldendő dokumentumokat is be kell nyújtani. A NAV tájékoztatása szerint bármelyik hiánya esetén a cégbíróság a 211. napon elrendeli a végelszámolási eljárás megszüntetését, és a cég ismét „aktív” státuszba kerül.

4. Kötelező áttérés az általános szabályokra (Ctv. 115/A. § (1) bekezdés)

Az egyszerűsített végelszámolásról át kell térni az általános szabályok szerint lefolytatandó végelszámolásra, ha

- vitatott hitelezői igény merül fel, vagy emiatt a cég ellen peres eljárás van folyamatban;
- végelszámolási kifogás van folyamatban; vagy
- a 150 napos határidő alatt az eljárást nem fejezték be.

Áttérés esetén a cégnek **60 napon belül végelszámolót kell választania**, és változásbejegyzési kérelmet kell benyújtania a cégbírósághoz. Az eljárás alatt a cég elhatározhatja az egyszerűsített végelszámolás megszüntetését és a működés folytatását is; ezt szintén a 'T201T' adatlapon kell bejelenteni.

VIII. A végelszámolás befejezése és a cég törlése

1. A befejezés előfeltétele

A Ctv. 112. § (5) bekezdése szerint a végelszámolást **nem lehet addig befejezni, amíg a cégnek olyan ismert követelése vagy tartozása áll fenn, amelyről a vagyonfelosztási határozatban nem rendelkeztek.**

Tagi kölcsön. A gyakorlat leggyakoribb buktatója, hogy a cég könyveiben a végelszámolás végén is szerepel tagi kölcsön kötelezettség. Ilyenkor gondoskodni kell a visszafizetésről, vagy – ha erre a cégnek nincs módja – a kötelezettség rendezéséről. Ha a tartozást a vagyonfelosztási javaslatban **elengedik**, azt egyéb bevételként kell kimutatni, az elengedés pedig **ajándékozásnak minősül, amelyet vagyonszerzési illeték terhel.**

2. A végelszámoló által elkészítendő iratok (Ctv. 111. § (1) bekezdés)

- az adóbevallások, illetve a **záró adóbevallások**;
- a végelszámolás **utolsó üzleti évről szóló számviteli beszámoló**;
- a **vagyonfelosztási javaslat**, amelyben – ha a végelszámoló nem ingyenesen jár el – a végelszámolói díj mértékére is indítványt tesz;
- javaslat a cég vagyoni részesedésével működő jogalanyok, illetve a részvételével működő egyesületek, alapítványok sorsáról.

Az iratokat a végelszámoló – a felügyelőbizottság, más ellenőrzésre feljogosított szerv, illetve a könyvvizsgáló jelentésével együtt – a **legfőbb szerv elé terjeszti jóváhagyásra**.

3. A legfőbb szerv határozata (Ctv. 111. § (3) bekezdés)

A legfőbb szerv az előterjesztett iratok és a vagyonfelosztás tárgyában határozatot hoz, amelyben dönthet a jogok engedményezéséről, a kötelezettségek átruházásáról, illetve a cég tartozásának más által történő átvállalásáról is. A határozatban – szükség szerint – rendelkezni kell továbbá

- a végelszámoló díjáról (ha nem ingyenesen vállalta), valamint
- a végelszámolás költségeinek – köztük **az iratanyag őrzésének** és a cég megszűnésével kapcsolatban felmerülő egyéb költségeknek – a viseléséről.

A hitelezők kielégítése után fennmaradó vagyon **természetbeni** felosztása esetén a vagyonelemek értékét a vagyonfelosztási javaslatban kell meghatározni. **A vagyon kiadására nem kerülhet sor a cég törlésére vonatkozó végzés meghozatalát megelőzően** (Ctv. 112. § (3) bekezdés).

FONTOS!

A végelszámolási eljárás végén egyszerre kell benyújtani a beszámoló fordulónapjától számított 60 napos határidőn belül

- a záró beszámolót (a Céginformációs Szolgálatához),
- a záró adóbevallásokat és az ezekkel együtt „lejáró” határidejű bevallásokat (a NAV-hoz),
- a törlési kérelmet (a cégbírósághoz).

4. A törlés

Ha a törlési kérelmet a cégbírósághoz benyújtották, a NAV legfeljebb **90 napon belül** automatikusan megküldi az ehhez szükséges hozzájárulást (Ctv. 62. § (4) bekezdés). Az adózó azonban csak akkor törölhető, ha annak adóigazgatási és társadalombiztosítási szempontból nincs akadálya (megindítandó vagy folyamatban lévő adóeljárás, adótartozás). Ha a NAV törlési akadályról értesíti a cégbíróságot, a hozzájárulásra csak az akadály elhárultát – az eljárás végleges befejezését, a tartozás rendezését – követően kerülhet sor.

A törlést követően szüntethetők meg a cég bankszámlái, és ezzel egyidejűleg fizethető ki a vagyonfelosztási javaslatban megjelölt vagyon a tulajdonosok részére. Az adószámlához, a túlfizetés visszaigényléséhez és a pénzforgalmi számla fenntartásához kapcsolódó részletszabályokat a **melléklet** tartalmazza.

IX. Speciális helyzetek

1. A végelszámolás megszüntetése, a működés továbbfolytatása

A legfőbb szerv az eljárás alatt dönthet a végelszámolás megszüntetéséről és a cég működésének továbbfolytatásáról. Ilyenkor is le kell zárni a végelszámolás időszakát: el kell készíteni a végelszámolást lezáró beszámolót és a záró adóbevallásokat. A cég a következő naptól működő társaságnak számít.

2. Felszámolásba fordulás

Ha a bíróság a cég felszámolását rendeli el, a végelszámoló a felszámolás kezdő időpontját megelőző napot – mint mérlegfordulónapot – követő 30 napon belül köteles a beszámolót letétbe helyezni és közzétenni; ezt a legfőbb szervnek nem kell jóváhagynia. **Ettől a ponttól a felszámolási eljárás – szigorúbb – felelősségi szabályai alkalmazandók** (lásd a X/A/4. pontot).

3. Kénysztörlesztésbe fordulás

A kénysztörlesztési eljárás megindításával egyidejűleg a végelszámoló tisztsége megszűnik, de az eljárás során **köteles a cég-bírósággal együttműködni**, és minden rendelkezésére álló információról tájékoztatást adni (**Ctv. 105. § (2)–(3) bekezdés**). A volt végelszámoló köteles az Art. szerinti adókötelezettségeket teljesíteni, továbbá a kénysztörlesztési eljárást megelőző nappal, mint mérlegfordulónappal beszámolót készíteni, letétbe helyezni és közzétenni.

4. Civil szervezetek végelszámolása

A civil szervezet végelszámolására a Civil tv. rendelkezései irányadók. Ha a végelszámolást bírósági határozat folytán kell lefolytatni, továbbá ha azt egyszerűsített törlesztési eljárás előzte meg, az eljárás **kényszer-végelszámolásként** folyik, azzal az eltéréssel, hogy a civil szervezet nem dönthet a továbbműködéséről, illetve a kényszer-végelszámolás megszüntetéséről.

X. Felelősség a végelszámolási eljárásban és azt követően

A. Polgári jogi és cégjogi felelősség

A/1. A korábbi vezető tisztségviselő felelőssége

A cég korábbi vezető tisztségviselője a feladatainak elmulasztásából vagy nem megfelelő teljesítéséből eredő károkért **a polgári jog általános szabályai szerint kártérítési felelősségre vonható**, azaz bíróság előtt perbe fogható és kártérítés megfizetésére kötelezhető.

Ezen felül a **cégbíróság 100 000 forinttól 900 000 forintig terjedő, ismételten is kiszabható pénzbírsággal sújthatja** (Ctv. 98. § (5) bekezdés).

Egyszerűsített végelszámolás esetén – mivel végelszámolót nem választanak – a vezető tisztségviselőt **egyidejűleg terheli a végelszámolóra irányadó felelősség is** (lásd az A/2. pontot).

A/2. A végelszámoló felelőssége

- a) **Általános kártérítési felelősség.** Ha a végelszámoló elmulasztja, hogy a cég és a hitelezők érdekeit mindvégig szem előtt tartsa, az okozott kárért a polgári jogi felelősség általános szabályai szerint felel (**Ctv. 99. § (4) bekezdés**).
- b) **Tőke-hozzájárulásra kötelezés** (Ctv. 99. § (5)–(6) bekezdés). Ha a végelszámolás alatt álló cég felszámolás alá kerül, és megállapítható, hogy a végelszámoló
- alapos ok nélkül késlekedett a felszámolási eljárás kezdeményezésével; vagy
 - a törvényi feltételek bekövetkezése ellenére elmulasztotta a felszámolási eljárás kezdeményezését; vagy
 - a felszámolás elrendelésére az ő hibájából nem került sor; vagy
 - az egyszerűsített végelszámolás alkalmazásáról – annak törvényi feltételei hiányában – nem tért át az általános szabályok szerint lefolytatandó végelszámolásra; vagy
 - nem tett meg mindent a hitelezők veszteségeinek csökkentése érdekében; vagy
 - nem tett meg mindent a környezeti károk mérséklése, a kármentesítés érdekében; vagy
 - egyes hitelezőket mások rovására előnyben részesített,

akkor a felszámoló vagy a hitelezők keresetére a bíróság arra kötelezi a végelszámolót, hogy a cég vagyonához – a károkozás összegéhez igazodó – tőke-hozzájárulást teljesítsen, azaz a magánvagyonára terhelje fizessen be a cég vagyonába. A bíróság a végelszámoló díját részben vagy egészben meg is vonhatja.

c) **Adójogi felelősség.** Az adókötelezettségek elmulasztása miatt a NAV a mulasztási bírságot személyesen a végelszámolóval (egyszerűsített végelszámolásnál a vezető tisztségviselővel) szemben szabja ki (Art. 12. §).

A/3. A tagok (részvényesek) felelőssége

a) **Az eljárás alatt:** ha a cég vagyonra a hitelezői követelések fedezetére nem elegendő, a végelszámoló felhívására a helyállni köteles tagoknak a hiányzó összeget 30 napon belül meg kell fizetniük (Ctv. 108. §).

b) **A vagyonfelosztás hibájáért:** ha a cég tagjai valamely vagyonelemet – a tudomásuk ellenére – a piaci értékénél alacsonyabb értéken fogadtak el, a vagyonfelosztás ilyen hibájából eredő fizetési kötelezettségekért **egyetemlegesen felelnek.**

c) **A törlést követően:** a végelszámolás során ki nem elégített, illetve figyelembe nem vett követeléseket a hitelezők a törlés után a volt tagokkal szemben érvényesíthetik. **Korlátozott tagi felelősség** esetén a tag a felosztott vagyonból való részesedése erejéig köteles helyállni (Ptk. 3:48. §), **korlátlanul felelős tag** esetén pedig a helyállása korlátlan és a tagokat egyetemleges felelősség terheli.

d) **Utóbb előkerült vagyon:** a törlést követően fellelt vagyontárgy sorsáról **vagyonrendezési eljárás** keretében kell rendelkezni.

A/4. Ha a végelszámolás felszámolásba fordul

A felszámolás elrendelésével a jóval szigorúbb, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) szerinti felelősségi rendszer lép életbe, így különösen

- a vezető tisztségviselő **Cstv. 31. §** szerinti irat- és vagyonátadási, beszámolóképzési és tájékoztatási kötelezettségei, ezek elmulasztása esetén a **Cstv. 33. §** szerinti, akár 2 000 000 forintig terjedő pénzbírság;
- a **Cstv. 33/A. §** szerinti ún. wrongful trading felelősség, amelynek körében – a beszámolási és iratadási kötelezettség elmulasztása esetén – a **bizonyítási teher megfordul, és a vezetőnek kell bizonyítania**, hogy a hitelezők érdekeit figyelembe vette;
- a részesedését átruházó, többségi befolyással rendelkező volt tag korlátlan felelőssége (**Cstv. 63/A. §**), valamint az egyszerűsített felszámolás esetén a vezető tisztségviselőt terhelő megtérítési kötelezettség (**Cstv. 63/B. § (6) bekezdés**).

Az e körbe tartozó kötelezettségeket és felelősségi alakzatokat részletesen a felszámolási eljárásról szóló külön tájékoztató összefoglalásunk ismerteti.

FIGYELEM!

A végelszámolás nem alkalmas eszköz egy fizetéseképtelen cég megszüntetésére. Ha a fizetéseképtelenség fennáll vagy az eljárás alatt kiderül, a végelszámolás jogszerű útja kizárólag a felszámolás haladéktalan kezdeményezése. A késlekedés a végelszámoló magánvagyonai helyállását, a vezető tisztségviselő és a tagok kiterjedt felelősségét, súlyosabb esetben büntetőjogi felelősséget von maga után.

B. Büntetőjogi felelősség

A végelszámolási eljárás önmagában nem büntetőjogi eljárás, azonban az eljárás során feltárt körülmények, illetve a kötelezettségek megszegése büntetőjogi felelősséget is megalapozhat. A leggyakrabban felmerülő tényállások:

- **A számvitel rendjének megsértése (Btk. 403. §)** – ha a vezető tisztségviselő, illetve a végelszámoló a számviteli törvényben előírt beszámolóképzési, könyvvezetési, letétbehelyezési vagy közzétételi kötelezettségét megszegi, és ezzel a vagyoni helyzet áttekintését megnehezíti;

- **Csődbűncselekmény (Btk. 404. §)** – aki a fizetéseptelenséggel fenyegető helyzetben a vagyont vagy annak egy részét elrejt, eltítoja, megrongálja, megsemmisíti, használhatatlanná teszi, színlelt ügyletet köt vagy kétes követelést ismer el, illetve az ésszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes módon a vagyont ténylegesen vagy színleg csökkenti, és ezzel a hitelezők kielégítését részben vagy egészben megghiúsítja; ide tartozik a **hitelezők közötti indokolatlan előnyben részesítés** is;
- **Sikkasztás (Btk. 372. §)** – ha a vezető tisztségviselő, a végelszámoló vagy a tulajdonos a cég vagyonát saját maga javára fordítja, a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja vagy azzal sajátjaként rendelkezik;
- **Hűtlen kezelés (Btk. 376. §)** – aki a cég vagyonának kezelése során a kötelezettségének megszegésével kárt okoz;
- **Felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettség elmulasztása (Btk. 397. §)** – ha a gazdálkodó szervezet vezetője e kötelezettsége elmulasztásával lehetővé teszi a költségvetési csalás elkövetését;
- **A saját tőke elvonása** – a gazdasági társaság vezető tisztségviselője vagy tagja, aki a társaság saját tőkéjét részben vagy egészben elvonja;
- **Gazdasági adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása** – többek között, ha a cég a székhelyén, telephelyén, fióktelepén nem lehet fel, vagy ha közhiteles nyilvántartásba ismeretlen lakóhelyű képviselő, illetve nem a tényleges tulajdonos kerül bejegyzésre.

Kiemelendő, hogy a felszámolásba forduló ügyekben a **felszámoló a tudomására jutott bűncselekményt – az elkövető megjelölésével – köteles írásban bejelenteni** az eljárás lefolytatására illetékes hatóságnak (Cstv. 33. § (4) bekezdés).

XI. Gyakorlati segédlet

1. Határidő-áttekintés

Határidő	Feladat	Jogsabály
a kezdő időpont	a vezető tisztségviselő megbízatása megszűnik, a végelszámoló lép a helyébe	Ctv. 98. § (2)
15 nap	bejelentés az önkormányzat felé a végelszámolás kezdő napjáról	helyi adószabályok
30 nap	tevékenységet lezáró beszámoló, letétbe helyezés és közzététel, iratátadás, tevékenységzáró adóbevallások	Ctv. 98. § (3)
40 nap a közzétételtől	hitelezői igénybejelentés (nem jogvesztő határidő)	Ctv. 106. §
+15 nap	a végelszámoló jegyzéket készít a bejelentett követelésekről	Ctv. 106. §
30 nap	a tagok felhívása a hiányzó fedezet megfizetésére; eredménytelenség esetén haladéktalanul felszámolási kérelem	Ctv. 108. §
150 nap	az egyszerűsített végelszámolás befejezése, 'T201T és a cégbírószági iratok benyújtása	Ctv. 114–115. §
211. nap	az iratok hiánya esetén a cégbírószág elrendeli az eljárás megszüntetését	Ctv. 115/A. §
60 nap a fordulónaptól	a záró beszámoló, a záró adóbevallások és a törlési kérelem egyidejű benyújtása	72/2006. Korm. r.
3 év	az általános szabályok szerinti végelszámolás befejezése és a törlési kérelem benyújtása	Ctv. 105. § (1)

2. Melyik eljárást válasszuk?

Egyszerűsített végelszámolás javasolt, ha a cég nem könyvvizsgálat-köteles, a vagyona és a követelésállománya áttekinthető, nincs vitatott hitelezői igény és peres ügy, a tagi kölcsön és az egyéb belső elszámolások rendezettek, és a 150 nap reálisan tartható.

Az általános szabályok szerinti végelszámolás indokolt, ha a cég könyvvizsgálatra kötelezett, vitatott követelések vagy peres eljárások vannak folyamatban, ingatlan- vagy nagyobb vagyonértékesítés szükséges, illetve ha a lezárás előreláthatólag 150 napnál hosszabb időt vesz igénybe.

3. Tipikus hibák

- rendezetlen tagi kölcsön vagy tagi követelés a záró beszámolóban;
- a 150 napos határidő elmulasztása, illetve a befejezéskor a cégbírószági iratok benyújtásának elmaradása;
- nem a kötelező iratminta szerint elkészített vagyonfelosztási javaslat és határozat;
- a bankszámla idő előtti megszüntetése, ami ellehetetleníti a túlfizetés kiutalását;
- a vagyon kiadása még a törlési végzés meghozatala előtt;
- a fizetéseképtelenség felismerésének elmulasztása, a felszámolási kérelem késleltetése;
- vitatott hitelezői igény melletti kitartás az egyszerűsített eljárásban, az áttérés elmulasztása;
- az iratanyag megőrzéséről és annak költségviseléséről szóló rendelkezés hiánya.

4. Ellenőrző lista a végelszámoló részére

- A legfőbb szervi határozat tartalmazza-e a kezdő időpontot és – rendes eljárásban – a végelszámoló személyét és díjazását?
- Megtörtént-e a tevékenységet lezáró beszámoló, letétbe helyezés, közzététel és az iratátadás 30 napon belül?
- Elkészült-e a hitelezői igényjegyzék, elkülönítve a vitatott igényeket?
- Elegendő-e a vagyon a hitelezők kielégítésére? Ha nem: megtörtént-e a tagok felhívása?
- Rendezve van-e minden harmadik személlyel szembeni követelés és kötelezettség, beleértve a tagi kölcsönt?
- Rendelkezik-e a cég élő pénzforgalmi számlával?
- A vagyonfelosztási javaslat rendelkezik-e minden ismert követelésről és tartozásról, az iratőrzésről és annak költségeiről?
- Egyszerre került-e benyújtásra a záró beszámoló, a záró bevallások és a törlési kérelem?

Jelen összefoglaló általános tájékoztatásul szolgál, nem minősül jogi tanácsadásnak, és nem helyettesíti az egyedi ügyben adott szakmai állásfoglalást. Az adózási és számviteli feladatokat a tájékoztató melléklete tartalmazza.